Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Cazacu Grigorii)

Dosarul nr. 3a-944/23 (2-22156087-02-3a-10082023)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chişinău
D E C I Z I E

22 octombrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Dașchevici Grigore şi Bostan Angela
Grefier Samatiuc Marina

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 martie 2023, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Palitu Constantin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea răspunsului nr. ***** din *****, obligarea recalculării pensiei cu includerea perioadelor 05.06.1972-28.08.1972, precum și *****,

C O N S T A T Ă:

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.

La 26 octombrie 2022, Palitu Constantin, a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea răspunsului nr. ***** din *****, obligarea recalculării pensiei **********

În motivarea acțiunii s-a menționat că, în urma adresării la Casa Teritoriala de Asigurări Sociale (în continuare CTAS) sectorul Ciocana prin răspunsul nr.2800 din 19.04.2021 i s-a comunicat că nu au fost luate în calcul la stabilirea pensiei pentru limita de vârsta, următoarele perioade: ***** deoarece lipsește ordinul de angajare-eliberare; ***** deoarece lipsește ordinul de angajare-eliberare.

Indică că prin acelaşi răspuns i s-a comunicat că la prezentarea extraselor din ordinele de angajare eliberare se va efectua recalcularea pensiei.

Menționează reclamantul că, prin răspunsul nr.437 din 20.07.2022 a fost

eliberată confirmarea Primăriei Satului Radeni, r-nul Călăraşi, prin care i s-a comunicat că la moment nu are posibilitatea de a elibera certificatul de salariu şi extrasele de ordinele sus-numite, din cauza incendiului produs la data de *****, în urma căruia a fost incendiata total arhiva deţinută de sovhozul „Radeni” până la acea perioadă.

Ulterior la 22.07.2022 s-a adresat la CTAS Ciocana cu răspunsul Primăriei Satului Radeni pentru efectuarea recalculării pensiei, şi prin răspunsul ***** din 16.08.2022, i s-a comunicat că: „conform pct.69, pct.70 din Hotărârea Guvernului m.165 din 21.03.2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor şi modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.”

Indică reclamantul că, actul eliberat de către Primăria satului Rădeni, raionul Călăraşi, atestă lipsa arhivei sovhozului ”Rădeni„ şi imposibilitatea eliberării documentelor concludente. La 16.09.2022 s-a adresat Casei Naţionale de Asigurări Sociale al Republicii Moldova cererea prealabilă prin care a solicitat recalcularea pensiei pentru perioadele *****, *****. Prin răspunsul CNAS din *****, cererea prealabilă a reclamantului a fost respinsă.

Manifestînd dezacordul cu răspunsul primit, Palitu Constantin a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune prin care a solicitat anularea răspunsului nr. ***** din *****, obligarea recalculării pensiei cu includerea perioadelor 05.06.1972-28.08.1972, precum și *****.

<u>Hotărîrea instanţei de fond ce constituie obiectul apelului.</u>

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 30 martie 2023, a fost admisă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Palitu Constantin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea răspunsului nr. ** din *****, obligarea recalculării pensiei **********.***

S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ** din *****.***

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei reclamantului Palitu Constantin, cu includerea perioadelor 05.06.1972-28.08.1972, precum și **.***

<u>Verificarea admisibilităţii apelului.</u>

La 10 aprilie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 30 martie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de

30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, la caz dispozitivul hotărîrii instanţei de fond a fost pronunţat public la 30 martie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 10 aprilie 2023, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost depus în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.*

În speță, hotărîrea motivată a fost comunicată părții apelante Casa Națională de Asigurări Sociale la 21 iunie 2023, iar motivarea apelului a fost depusă la 12 iulie 2023, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.

În susținerea apelului, ***Casa Națională de Asigurări Sociale*** a invocat că, cu hotărârea instanței de fond nu este de acord, deoarece instanța a emis o hotărâre pripită, neanalizând multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, hotărârea în cauză fiind în contradicție cu prevederile legale.

Invocă partea apelantă că, potrivit prevederilor Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, bărbații au dreptul la pensie integrală pentru limită de vârstă la împlinirea vârstei de pensionare de 63 ani, cu condiția realizării unui stagiu de cotizare de 34 ani sau de cel puțin 15 ani pentru o pensie parțială, calculată proporțional stagiului de cotizare, realizat.

Pensia se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada până la 01.01.1999 şi după 01.01.1999.

În conformitate cu prevederile pct. 69 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor şi modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

Potrivit pct.70 al Regulamentului menționat, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare conform pct.69 alineatul întâi, este carnetul de muncă. în lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade

de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Conform pct.82 din Regulamentul citat supra, înscrierile în carnetul de muncă trebuie să fie executate în conformitate cu cerințele prevăzute de legislația privind completarea, păstrarea şi evidența carnetului de muncă în vigoare la momentul completării carnetului de muncă.

Respectiv, stagiul de cotizare se confirmă în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activități care se includ în stagiul de cotizare ori a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum şi de instituțiile de arhivă. (pct.68 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor şi modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017) După introducerea evidenței individuale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate.

Pensia pentru limită de vârstă se calculează din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luându-se în considerare stagiul de cotizare total. Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare.

Urmare examinării documentelor din dosarul de pensionare al intimatului s-a constatat, că începând cu 02.04.2021 acesta este beneficiar de pensie pentru limită de vârstă, calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 12158,73 lei, luând în considerație stagiul de cotizare de 32,5 ani, cuantumul pensiei constituind 5334,64 lei lunar, fiind indexat ulterior la 01.10.2021 şi 01.04.2022 cuantumul pensiei constituind 6484,62 lei lunar.

Indică partea apelantă că, în stagiul de cotizare a intimatului nu au fost incluse perioadele de activitate ***** şi ***** în fostul Sovhoz zavod ”Redeni”, deoarece înscrierile respective nu se confirmă prin ordine de angajare/eliberare sau certificate de salariu pentru perioadele vizate, totodată acestea nefiind autentificate corespunzător.

Susține partea apelantă că, pentru a se include în stagiul de cotizare perioadele menționate, intimatul urmează să prezente suplimentar Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana ordinele de angajare/eliberare sau certificatul de salariu.

La prezentarea actelor solicitate, Casa Națională va reexamina oportunitatea includerii perioadelor respective în stagiul de cotizare şi recalcularea ulterioară a pensiei.

Menționează partea apelantă că pretențiile invocate de către intimat în cererea dedusă judecății sunt absolut neîntemeiate, or, CNAS la emiterea deciziei de stabilire a pensiei s-a condus în strictă conformitate cu prevederile legale în vigoare.

În lumina celor expuse supra, solicită Casa Națională de Asigurări Sociale admiterea apelului, casarea hotărîrii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

Argumentele participanților la proces:

Reprezentantul părții apelante Casa Națională de Asigurări Sociale - Andrei Bulgaru, în ședința instanței de apel a susținut integral argumentele expuse în motivarea apelului, a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.

Intimatul Palitu Constantin în ședința instanței de apel a pledat pentru respingerea apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîşcani) din 30 martie 2023, ca fiind legală și întemeiată.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău conchide că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, este neîntemeiat, motiv din care urmează a fi respins cu menţinerea hotărîrii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 30 martie 2023, din următoarele considerente.

Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Potrivit dispoziţiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii-* ***respinge apelul.***

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe*

circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241 Cod de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat de instanţa de fond, denotă următoarea situaţie;

<u>În fapt:</u>

Materialele cauzei și a dosarului administrativ atestă că, la 22 iulie 2022, Palitu Constantin s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere, înregistrată cu nr. 2691 din 22 iulie 2022 privind recalcularea pensiei pentru perioadele *****, ***** (f.d. 10).

Prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Social Ciocana nr. ***** din 16.08.2022 s-a respins cererea reclamantului privind recalcularea pensiei (f.d. 12).

În dezacord cu răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Social Ciocana din 16.08.2022, la 16 septembrie 2022, reclamantul Palitu Constantin a depus în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cererea prealabilă, înregistrată cu nr.P-***** din 16.09.2022, prin care s-a solicitat recalcularea pensiei pentru perioadele *****, *****. (f.d. 29 dosar administrativ).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din ***** s-a respins cererea prealabilă a reclamantului (f.d. 18-19).

Astfel, nefiind de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din *****, la 26 octombrie 2022, Palitu Constantin, s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de de contencios administrativ. (f.d. 3-9)

Admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);

La caz, identificînd obiectul acțiunii, pornind de la stabilirea și analiza scopului urmărit de reclamant prin cerințele formulate, Completul judiciar menționează că reclamantul a formulat o acțiune în obligare.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii, sediul autorității publice pîrîte și avînd în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Instanța de apel atestă că, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei reclamantului Palitu Constantin **********, exprimat prin răspunsul nr. ***** din *****- reprezintă act administrativ defavorabile reclamantului.

Articolul 19. *Cererea prealabilă*

Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile*

(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

Conform art. 31 alin. (2) și (3) al Legi nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, privind sistemul public de pensii, (în vigoare la data emiteri actelor administrative contestate în speță) cererea de pensionare și actele necesare se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul asiguratului, unde se înregistrează în mod obligatoriu. Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale și semnată de conducătorul acestuia, în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

Conform art. 40 al Legi nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată Casa Națională de Asigurări Sociale. În caz de dezacord cu decizia Casa Națională de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de contencios administrativ competentă.

După cum rezultă din materialele cauzei, anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune, reclamantul a respectat procedura prealabilă.

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Reclamantul Palitu Constantin a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune în obligare la data de 26 octombrie 2022.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar consideră că, acțiunea înaintată de Palitu Constantin, a fost depusă în termen, cît și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a reținut spre examinare fondului cerințelor formulate în acțiune.

<u>Cu referire la fondul acţiunii:</u>

Articolul 224. *Hotărîrile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

Fiind învestită cu competența de soluționare a prezentului litigiu ca instanță de fond, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) prin hotărîrea din 30 martie 2023, a conchis asupra temeiniciei acțiunii în contencios administrativ înaintată de Palitu Constantin. S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din *****. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei reclamantului Palitu Constantin, cu includerea perioadelor 05.06.1972-28.08.1972, precum și *****.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, apreciază hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 30 martie 2023, ca fiind legală și întemeiată, iar alegațiile părții apelante ca neîntemeiate din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Prevederi relevante ale Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14.10.1998 .

Articolul 1. Obiectul şi scopul legii

(1) Prezenta lege stabileşte cadrul legal al funcţionării sistemului public de pensii, precum şi interacţiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale şi cu alte mecanisme statale de protecţie socială a populaţiei.

(2) Scopul prezentei legi constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil şi sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

Articolul 5. Stagiul de cotizare

(1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

Articolul 7. Dovada stagiului de cotizare

(1) Dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale.

Articolul 14. Dreptul la pensie pentru limită de vîrstă

Dreptul la pensie pentru limită de vîrstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condiţiile privind vîrstele de pensionare şi stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Articolul 15. Condiţiile de stabilire a pensiei pentru limită de vîrstă

(1) Pensia pentru limită de vîrstă poate fi stabilită la împlinirea vîrstelor standard de pensionare prevăzute la art.41, cu condiţia realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

Articolul 33. Reexaminarea drepturilor la pensie

(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

a) apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;

b) transferării la altă categorie de pensie;

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit.a) se efectuează şi pentru pensionarii care şi-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

(3) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condiţiile prezentei legi.

(4^2) Reexaminarea pensiilor pentru limită de vîrstă, stabilite pînă la 1 ianuarie 2019, se efectuează în raport cu stagiul de cotizare cumulat după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă, conform eşalonării prevăzute în tabelul nr.1^1.

(6) Cererea de reexaminare a pensiei pentru limită de vârstă în condiţiile alin.(4^1) şi (4^2), precum şi cererea de reexaminare a pensiei de dizabilitate în condiţiile alin.(4^1) şi (4^3) se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul asiguratului sau, în formă electronică, prin intermediul portalului

guvernamental unic al serviciilor publice, al portalului guvernamental al cetăţeanului ori al paginii web oficiale a Casei Naţionale de Asigurări Sociale.

Articolul 53. Calcularea pensiei pentru limită de vîrstă

(1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999.

(2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art.16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total."

Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor şi modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului, nr.165 din 21 martie 2017:

68. Stagiul de cotizare se confirmă în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activităţi care se includ în stagiul de cotizare ori a documentelor eliberate de organizaţiile ierarhic superioare, precum şi de instituţiile de arhivă.

69. Stagiul de cotizare realizat pînă la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (pînă la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

În urma introducerii evidenţei individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

70. Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întîi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverinţele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare **şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă.**

82. Documentele prezentate pentru confirmarea stagiului de cotizare trebuie să fie confirmate prin semnătura conducătorilor şi ştampila întreprinderii, organizaţiei (secţiilor de cadre).

Înscrierile în carnetul de muncă trebuie să fie executate în conformitate cu cerinţele prevăzute de legislaţia privind completarea, păstrarea şi evidenţa carnetului de muncă în vigoare la momentul completării carnetului de muncă.

În cazul în care documentele prezentate pentru confirmarea stagiului de cotizare conţin devieri de la regulile stabilite, chestiunea privind posibilitatea

utilizării lor în calitate de dovezi ale stagiului de cotizare este soluţionată de către organele teritoriale de asigurări sociale.

83. Pentru confirmarea stagiului de cotizare se iau în considerare numai datele referitoare la perioadele de lucru incluse în carnetele de muncă, conform documentelor. Adeverinţele ce confirmă perioadele de muncă trebuie să conţină, de asemenea, temeiul în baza cărora au fost eliberate.

88. Pentru confirmarea stagiului de cotizare se prezintă extrasul din carnetul de muncă. Organele teritoriale de asigurări sociale confruntă extrasul cu originalul, legiferează extrasul, carnetul de muncă fiind restituit titularului după stabilirea pensiei.

Alte documente ce confirmă stagiul de cotizare se primesc numai în original, exceptînd livretele militare, certificatele de naştere, diploma de studii/ rezidenţiat, din care se fac, de asemenea, extrase.

Raportînd cadrul legal la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul judiciar reține că, la 05.04.2021, Palitu Constantin s-a adresat cu cerere către Casa Teritoriala de Asigurări Sociale Ciocana prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă. (f.d.a.2)

La data de 15.04.2021 a fost emisă Decizia privind stabilirea pensiei lui Palitu Constantin. (f.d.a.1)

Totodată, prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana nr.2800 din 19.04.2021 s-a comunicat lui Palitu Constantin că nu au fost luate în calcul la stabilirea pensiei pentru limita de vârsta următoarele perioade:

- ***** deoarece lipsește ordinul de angajare-eliberare;
- ***** deoarece lipsește ordinul de angajare-eliberare;

*****-deoarece lipsește ordinul de eliberare.

Totodată s-a indicat că la prezentarea extraselor din ordin angajate-eliberare se va efectua recalcularea pensiei. (f.d.a. 23)

La 20.07.2022, Primăria Satului Radeni, r-nul Călăraşi, a eliberat lui Palitu Constantin Confirmarea nr.437 în care a indicat că Palitu Constantin a lucrat în Sovhozul „Rădeni, însă Primăria la moment nu are posibilitatea de a elibera certificatul de salariu şi extrasele din:

- Ordinul de angajate din 05.06.1972;
- Ordinul de eliberare din *****;
- Ordinul de angajate din 03.06.1973;
- Ordinul de eliberare din 28.08.1973,

din cauza incendiului produs la data de *****, în urma căruia a fost incendiată total arhiva deţinută de sovhozul „Radeni” până la acea perioadă.(f.d.11)

Prin cererea din 22.07.2022, Palitu Constantin a solicitat CTAS Ciocana efectuarea recalculării pensiei pentru perioadele ***** și *****, la cerere

anexînd confirmarea eliberată de Primăria Satului Radeni, r-nul Călăraşi. (f.d.10)

Prin răspunsul ***** din 16.08.2022, CTAS Ciocana a comunicat reclamantului *inter alia* că, actul eliberat de Primăria Satului Radeni, r-nul Călăraşi atestă lipsa arhivei sovhozului „Radeni" și imposibilitatea eliberării documentelor concludente și nu poate fi luat în calcul pentru confirmarea stagiului de cotizare. Drept urmare autoritatea publică a conchis că temei legitim de a fi recalculată pensia nu este. (f.d.12)

La 16.09.2022, Palitu Constantin s-a adresat Casei Naţionale de Asigurări Sociale cu cererea prealabilă prin care a solicitat recalcularea pensiei pentru perioadele ***** și *****.(f.d.16-17)

Prin răspunsul nr. 1873 din *****, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea prealabilă depusă. (f.d.18-19)

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău apreciază ca neîntemeiate alegațiile autorității publice apelante expuse în motivarea apelului precum că, în stagiul de cotizare a intimatului întemeiat nu au fost incluse perioadele de activitate ***** şi ***** în fostul Sovhoz zavod "Redeni", deoarece înscrierile respective nu se confirmă prin ordine de angajare/eliberare sau certificate de salariu pentru perioadele vizate, totodată acestea nefiind autentificate corespunzător, și că, pentru a se include în stagiul de cotizare perioadele menționate, intimatul urma să prezente suplimentar Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana ordinele de angajare/eliberare sau certificatul de salariu.

În acest context, Completul judiciar reține că Palitu Constantin a prezentat autorității publice copia Carnetului de muncă de tip vechi (Трудовая книжка), în care sunt indicate cert perioadele de activitate ale acestuia în cadrul sovhozul „Radeni", și anume: de la 05.06.1972 pînă la *****, precum și de la 03.06.1973 pînă la 28.08.1973. (f.d.15)

Mai mult, reclamantul/intimat a prezentat CTAS Ciocana- confirmarea nr.437 eliberată la 20.07.2022 de către Primăria Satului Radeni, r-nul Călăraşi, prin care s-a confirmat faptul că Palitu Constantin a lucrat în Sovhozul „Rădeni, însă Primăria la moment nu are posibilitatea de a elibera certificatul de salariu şi extrasele din:

- Ordinul de angajate din 05.06.1972;
- Ordinul de eliberare din *****;
- Ordinul de angajate din 03.06.1973;
- Ordinul de eliberare din 28.08.1973,

din cauza incendiului produs la data de *****, în urma căruia a fost incendiată total arhiva deţinută de sovhozul „Radeni" până la acea perioadă.(f.d.11)

Astfel, nu poate fi imputat beneficiarului în recalcularea pensiei faptul că acesta nu poate prezenta certificatul de salariu şi extrasele din Ordinul de angajate din 05.06.1972; Ordinul de eliberare din *****; Ordinul de angajate din 03.06.1973; Ordinul de eliberare din 28.08.1973, în condițiile în care în urma unui incendiu acestea au fost mistuite.

Mai mult, Completul judiciar subliniază că, potrivit pct. 70 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor şi modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului, nr.165 din 21 martie 2017, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întîi, **este carnetul de muncă.**

În carnetul de muncă al reclamantului/intimat sunt incluse perioadele de activitate al acestuia în cadrul sovhozului „Radeni" - *****, precum și *****.

În acest context, instanța de fond just a conchis că, încălcările revendicate prin prezenta acțiune, își găsesc confirmare prin prisma cadrului normativ în vigoare la data desfășurării activității administrative, prin urmare argumentele părții apelante în acest sens sunt întemeiate. Or, în conformitate cu prevederile art.21 Cod administrativ, (1) Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. (2) Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. (3) Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăţilor persoanelor decît în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (2) Cod administrativ, autorităţile publice **nu pot întreprinde măsuri care să afecteze** situaţiile juridice definitive sau **drepturile dobîndite**, decît în situaţii în care, în condiţiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.

În lumina celor expuse supra, instanța de fond întemeiat a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din ***** și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei reclamantului Palitu Constantin **********.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Colegiul concluzionează că, argumentele expuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

Prin prisma acestor constatări, Completul judiciar concluzionează că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor apelantei a fost

demonstrată, iar argumentele invocate de în cererea de apel, poartă caracter pur formal.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Colegiul notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ conchide a respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale şi a menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 30 martie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Chişinău

D E C I D E :

Apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, ***se respinge.***

Se menține hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 martie 2023.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Dașchevici Grigore

Bostan Angela